

บทที่ ๔

ลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา มี

เกณฑ์วากยสัมพันธ์ที่ใช้จำแนกประเภทของคำกริยามี

จากการศึกษาข้อมูลประโยคที่มีคำกริยา มี เป็นกริยาหลัก ผู้วิจัยพบว่ามีลักษณะทางวากยสัมพันธ์อย่างน้อยที่สุด ๔ ลักษณะที่อาจจะใช้เป็นเกณฑ์จำแนกคำกริยา มี ออกได้เป็น ๔ แบบ

เกณฑ์ที่ ๑ การเปรียบเทียบด้วยกว่า

คำกริยามี ในบางประโยคมีการเปรียบเทียบด้วย กว่า ได้โดยตรง แต่คำกริยา มี ในบางประโยคไม่สามารถจะเกิดร่วมกับ กว่า ได้ ดังจะเห็นได้จากการเปรียบเทียบกลุ่มประโยคในข้อ ๑ กับกลุ่มประโยคของ ๒-๔

ตัวอย่าง

- ๑) ก. ฝ่าย มี (ก้อยจน)
ข. ฝ่าย มี กว่าก้อย
- ๒) ก. มี นักเรียนดีกัน
ข. * มี กว่านักเรียนดีกัน
- ๓) ก. อาหารเย็น มี ข้าวผัดและซูปไก่
ข. * อาหารเย็น มี กว่าข้าวผัดและซูปไก่
- ๔) ก. เขา มี งาน
ข. * เขา มี กว่างาน

คำกริยา มี ที่สามารถเปรียบเทียบด้วย กว่า ได้นี้ ดังตัวอย่างประโยคที่ ๑ ข. นั้น จะเรียกในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ว่า กริยาอาการบอกสภาพ ซึ่งคำกริยา มี ที่เป็นกริยาอาการบอกสภาพนี้จะมีความหมายใกล้เคียงกับคำกริยา รวบ

ตัวอย่าง

- ๔) ก. เขา มี (เธอจน)
ข. เขา รวบ (เธอจน)

เกณฑ์ที่ ๒ การย้ายนามวลีหลังกริยาไปไว้ต้นประโยค

คำกริยา มี ที่มีนามวลีอยู่หลังกริยานั้น ในบางประโยคสามารถย้ายนามวลีหลังกริยาไปไว้ต้นประโยคได้ แต่ในบางประโยคไม่อาจมีลักษณะเช่นนั้นได้ ดังจะเห็นได้จากการเปรียบเทียบประโยค ๖ กับประโยค ๗

- ๖) ก. นุ่น มีงานแล้ว
ข. งาน นุ่นมีแล้ว
๗) ก. ผู้ที่เดินแบบวันนี้ มี ดวงตาและสายใจ
ข. *ดวงตาและสายใจ ผู้ที่เดินแบบวันนี้ มี

คำกริยา มี ที่สามารถย้ายนามวลีหลังกริยาไปไว้ต้นประโยคได้ ดังตัวอย่างประโยคที่ ๖ ข. จะเรียกในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ว่า กริยาอาการบอกกรรมสิทธิ์ ซึ่งคำกริยา มี ที่เป็นกริยาอาการบอกกรรมสิทธิ์นี้จะมีความหมายใกล้เคียงกับคำว่า เป็นเจ้าของ

กริยาประเภทนี้ วิจิตรนั ภาดุงพงศ์ เรียกว่า คำกริยาอาการย่อ โดยได้กำหนดไว้ในหนังสือ โครงสร้างภาษาไทย ระบบไวยากรณ์ หน้า ๔๔ ว่า เป็นกริยาที่สามารถปรากฏข้างหน้าคำว่า "กว่า" ในประโยคเปรียบเทียบ คือปรากฏในตำแหน่งช่องว่างของกรอบประโยคทดสอบ นาม _____ กว่านามแล้ว เช่น เสื้อเก่ากว่ากางเกงแล้ว น้องผอมกว่าพี่แล้ว

ตัวอย่าง

- ๘) ก. ฝ้ายมีเสื้อสวย
 ข. ฝ้ายเป็นเจ้าของเสื้อสวย

เกณฑ์ที่ ๓ การเกิดในตำแหน่งต้นประโยค

จากข้อมูล ผู้วิจัยพบว่าคำกริยา มี ในบางประ โยคจะปรากฏในตำแหน่งต้นประโยค แต่คำกริยา มี ในบางประ โยคไม่สามารถเกิดในตำแหน่งต้นประโยคได้

ตัวอย่าง

- ๘) ก. มีเด็กตกน้ำ
 ๑๐) ก. ก้อยมีมรดก
 ข. *มีก้อยมรดก
 ๑๑) ก. ตุ้มมี (นุ่นจน)
 ข. *มีตุ้ม (นุ่นจน)
 ๑๒) ก. ความจริงมีว่าเขาไม่รักษาคำพูด
 ข. *มีความจริงว่าเขาไม่รักษาคำพูด

คำกริยา มี ที่สามารถปรากฏในตำแหน่งต้นประโยคได้ดังตัวอย่างประ โยคที่ ๘ ก. นั้น จะเรียกในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ว่า กริยาอาการบอกความคงอยู่ ซึ่งคำกริยา มี ที่เป็นกริยาอาการบอกความคงอยู่นี้ จะมีความหมายใกล้เคียงกับคำกริยา เกิด และ ปรากฏ

ตัวอย่าง

- ๑๓) ก. มีรังกินน้ำบนท้องฟ้า
 ข. เกิดรังกินน้ำบนท้องฟ้า
 ค. ปรากฏรังกินน้ำบนท้องฟ้า

เกณฑ์ที่ ๔ การเกิดกับคำปฏิเสธ "ไม่" และ "ไม่ได้"

ปราณี กุลละวณิช (Pranee Kullavanijaya 1968 : 46-57) ได้
แสดงความแตกต่างของ ไม่ และ ไม่ได้ ไว้ดังนี้

ไม่ เป็นคำปฏิเสธ ซึ่งเป็นส่วนประกอบของกริยาวลีที่มีขอบเขตของการปฏิเสธ
เฉพาะคำกริยาที่ตามหลังเท่านั้น ซึ่งคำกริยาทุกตัวในภาษาไทยสามารถเกิดได้กับคำ
ปฏิเสธ ไม่ ยกเว้นคำกริยา คือ

ตัวอย่าง

- ๑๔) ก. เขาไม่ไป]โรงเรียน
ข. เขาไม่กิน]ก๋วยเตี๋ยว
ค. * เขาไม่คือ]หัวหน้า

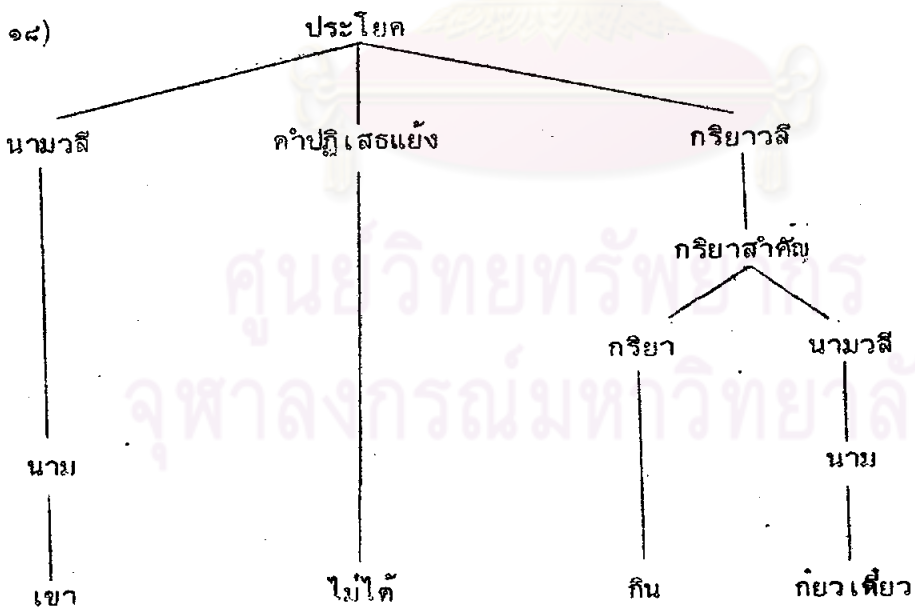
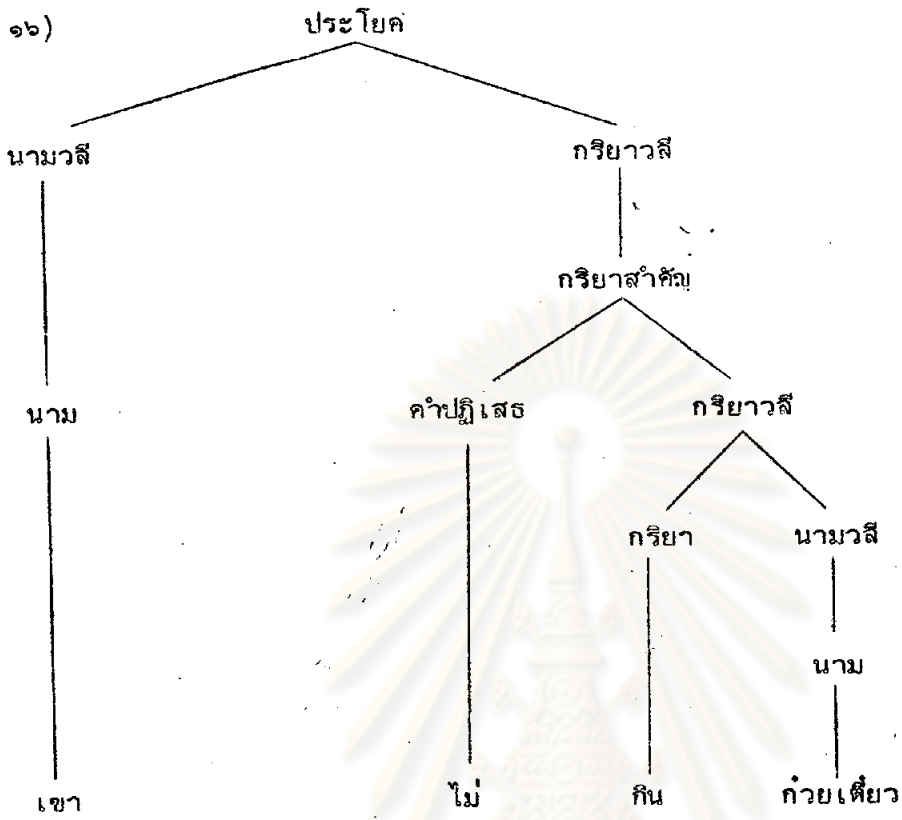
ส่วน ไม่ได้ เป็นส่วนประกอบของประโยค จะมีขอบเขตปฏิเสธแย้งข้อความ
ทั้งหมดในประโยค (contradiction of the whole sentence)

ตัวอย่าง

- ๑๕) ก. เขาไม่ได้ไปโรงเรียน]
ข. เขาไม่ได้เป็นหัวหน้า]
ค. เขาไม่ได้กินก๋วยเตี๋ยว]

ความแตกต่างของ ไม่ และ ไม่ได้ อาจแสดงให้เห็นชัดด้วยแผนภูมิดังต่อไปนี้

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศูนย์วิทยพัชร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากการศึกษาข้อมูล ผู้วิจัยพบว่า ในบางประโยคคำกริยา มี สามารถเกิดได้
กับคำปฏิเสธ ไม่ แต่คำกริยา มี ในบางประโยคไม่อาจมีลักษณะเช่นนั้นได้ ส่วนการปฏิเสธ
ด้วย ไม่ได้ ซึ่งเป็นการปฏิเสธแย้งกริยาวลีทั้งหมดนั้น คำกริยา มี ในทุกประโยคใช้ได้
เหมือนกันหมด

ตัวอย่าง

- ๑๘) ก. มีนิ๊กเรียนดีกัน
ข. ไม่มีนิ๊กเรียนดีกัน
ค. ไม่ได้มีนิ๊กเรียนดีกัน
- ๑๙) ก. มีปากกา
ข. ไม่มีปากกา
ค. ไม่ได้มีปากกา
- ๒๐) ก. มีกว่าเขา
ข. ไม่มีกว่าเขา
ค. ไม่ได้มีกว่าเขา
- ๒๑) ก. ยายของเขมียาเม็ดกับยาน้ำ
ข. * ยายของเขไม่มียาเม็ดกับยาน้ำ
ค. ยายของเขไม่ได้มียาเม็ดกับยาน้ำ

คำกริยา มี ที่ไม่สามารถเกิดได้กับคำปฏิเสธ ไม่ ดังประโยคตัวอย่างที่ ๒๑ ข.
นั้น จะเรียกในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ว่า กริยากรรมบอกการเทียบความ ซึ่งคำกริยา มี ที่
เป็นกริยากรรมบอกการเทียบความนี้จะมีความหมายใกล้เคียงกับคำกริยา คือ เป็น ได้แก่
และประกอบด้วย

ตัวอย่าง

- ๒๒) ก. อาหารวันนี้ มี ขนมจีนแกงไก่และรวมมิตร

- ข. อาหารวันนี้ คือ ขนมจีนแกงไก่ และรวมมิตร
- ค. อาหารวันนี้ เป็น ขนมจีนแกงไก่ และรวมมิตร
- ง. อาหารวันนี้ ได้แก่ ขนมจีนแกงไก่และรวมมิตร
- จ. อาหารวันนี้ ประกอบด้วย ขนมจีนแกงไก่และรวมมิตร

เกณฑ์ที่ ๕ การเกิดร่วมกับคำหน้ากริยา ไป และ มา

มี-กริยาสกรรมบอกกรรมสิทธิ์เป็นคำกริยาที่สามารถเกิดกับคำหน้ากริยา ไป มา ได้เช่นเดียวกับ มี กริยาอกรรมบอกสภาพ แต่คำกริยา มี แบบอื่นไม่อาจมีลักษณะเช่นนั้นได้

ตัวอย่าง

- ๒๓) ก. * ไปนักเรียนด้วยกัน
- ข. * มานักเรียนด้วยกัน
- ๒๔) ก. * คนที่ไปงานวันเกิด เธอไป กานดา สายใจและยุพิน
- ข. * คนที่ไปงานวันเกิด เธอมา กานดา สายใจและยุพิน
- ๒๕) ก. เขา ไปแฟนใหม่
- ข. เขามา มีแฟนใหม่
- ๒๖) ก. นุ่น ไปเอาเมื่อแก่
- ข. นุ่นมา มีเอาเมื่อแก่

* คำหน้ากริยา ไป มา เป็นคำที่มีความหมายแสดงทิศทางที่เกี่ยวกับตัวผู้พูดคือ

(๑) ไป นำหน้าคำกริยาเพื่อแสดงว่าเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นในทิศทางที่ห่างออกไป จากตัวผู้พูด เช่น ไปส่ง ไปพบ

(๒) มา นำหน้าคำกริยาเพื่อแสดงว่าเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นในทิศทางที่เข้ามาหาตัวผู้พูด เช่น มาส่ง มาพบ (วิจิตร ภาณุพงศ์ โครงสร้างภาษาไทย : ระบบไวยากรณ์ ๒๕๒๔ , หน้า ๕๔-๖๐)

จากตัวอย่างคำกริยา มี ในประโยคที่ ๒๓ และ ๒๔ ซึ่งเป็นกริยากรรมบอกความคงอยู่ และกริยากรรมบอกการเทียบความคล้าย ไม่สามารถเกิดกับคำหน้ากริยา ไป และมาได้

เกณฑ์ที่ ๖ ความจำเป็นของการมีปริบท

มี-กริยากรรมบอกสภาพ เป็นคำกริยาที่จะใช้กับประธานโดยไม่มีข้อความอื่นประกอบไม่ได้ จำเป็นต้องมีปริบทประกอบอยู่ด้วยเสมอ ปริบทในที่นี้อาจจะเป็นปริบทภาษาหรือปริบทสถานการณ์ก็ได้ ตัวอย่างเช่น

- ๒๗) ก. *บางคนก็มี
 ข. บางคนก็มี บางคนก็จน
- ๒๘) ก. *เขามี
 ข. ถึงเขาจะมี เขาก็ไม่หยิ่ง

ตามตัวอย่างจะเห็นได้ว่าคำกริยา มี ที่เป็นกริยากรรมบอกสภาพจำเป็นต้องมีปริบทบอกให้รู้อยู่เสมอว่า เป็นเรื่องเกี่ยวกับฐานะทางเศรษฐกิจ ดังนั้น คำกริยา มีที่เป็นกริยากรรมบอกสภาพนี้ ส่วนใหญ่จะเกิดในประโยคความรวมหรือความซ้อน ตัวอย่างเช่น

- ๒๙) คนมีหรือคนจนก็ คือ ตรึงด้วยกันทั้งนั้น
- ๓๐) จากการสำรวจ คนที่มียูอยู่ เพียง ๓๐ % ในขณะที่ คนที่ไม่มีมีถึง ๗๐ %
- ๓๑) เราแตกต่างกันมาก เขามี ฉันจน เขาหล่อ ฉันซีเหร่ เขาฉลาด ฉันโง่
 แต่ เราก็เป็น เพื่อนกัน

เกณฑ์ที่ ๗ การเกิดกับคำหลังกริยาขึ้น

มี-กริยากรรมบอกความคงอยู่ เป็นกริยาที่เกิดกับคำหลังกริยา ขึ้น^๑ได้ ในขณะที่

^๑ขึ้น ตามหลังคำกริยาเพื่อแสดงความหมายอย่างใดอย่างหนึ่งต่อไปนี้

กริยา มี แบบอื่นไม่อาจมีลักษณะเช่นนั้นได้

- ๓๒) ก. มีเรื่องอะไรกันอีกล่ะ
ข. มีการประชุมขึ้นที่นี่
- ๓๓) ก. * เขามีภรรยาขึ้น
ข. * เธอมีงานขึ้น
- ๓๔) ก. * เธอมีขึ้นกว่าเขา
ข. * เขามีขึ้น
- ๓๕) ก. * คณะกรรมการจัดทำหนังสือโรงเรียน มี ครูและนักเรียนขึ้น
ข. * มีเมืองไทยมี ๗๓ จังหวัดขึ้น

จากตัวอย่างประโยคที่ ๓๒ นั้น คำกริยามี เป็นกริยาอาการบอกความคงอยู่ที่สามารถเกิดกับคำหลังกริยา ขึ้น ได้ แต่ประโยคที่ ๓๓-๓๕ ซึ่งคำกริยา มี เป็นกรรมกริยาบอกกรรมสิทธิ์ อกรรมกริยาบอกสภาพและกรรมกริยาบอกการเทียบความตามลำดับ จะไม่สามารถเกิดกับคำหลังกริยา ขึ้น ได้

เกณฑ์ที่ ๔ การมี "ว่า" นำหน้าอนุประโยค

มี- กริยากรรมบอกการเทียบความเป็นคำกริยาที่อนุประโยค ซึ่งตามมาต้องขึ้นต้นด้วยว่า (complementizer) เสมอ

- ก. แสดงว่าเป็น เรื่องที่เกิดขึ้นในทิศทางสู่เบื้องบน เช่น หงายขึ้น เงยหน้าขึ้น
ข. แสดงความหมายว่า มากกว่าเดิม เช่น อ้วนขึ้น ร้อนขึ้น สาวขึ้น
ค. แสดงความหมายว่า ทำให้...ปรากฏ เช่น แต่งเพลงขึ้น (ทำให้เพลง

ปรากฏ) (วิจิตรตัน ภาณุพงศ์ โครงสร้างภาษาไทย : ระบบไวยากรณ์ ๒๕๒๔ : หน้า ๖๓).

ตัวอย่าง

- ๓๖) ก. * ข้อเท็จจริงมีเขาสั่งฆ่าอาคริโน
 ข. ข้อเท็จจริงมีว่าเขาสั่งฆ่าอาคริโน

แม้ว่า มี ซึ่งเป็นกริยากรรมบอกกรรมสิทธิ์ และ มี ซึ่งเป็นกริยากรรมบอกความคงอยู่ จะตามด้วยอนุประโยคเช่นเดียวกัน แต่หน้าอนุประโยคเหล่านั้นจะขึ้นต้นด้วย ว่า ไม่ได้

- ๓๗) ก. เขามีเก้าอี้ไปส่งขอสาว
 ข. *เขามีว่าเก้าอี้ไปส่งขอสาว
 ๓๘) ก. มีน้ำท่วมอยู่ตลอดเวลาในฤดูฝน
 ข. *มีว่าน้ำท่วมอยู่ตลอดเวลาในฤดูฝน

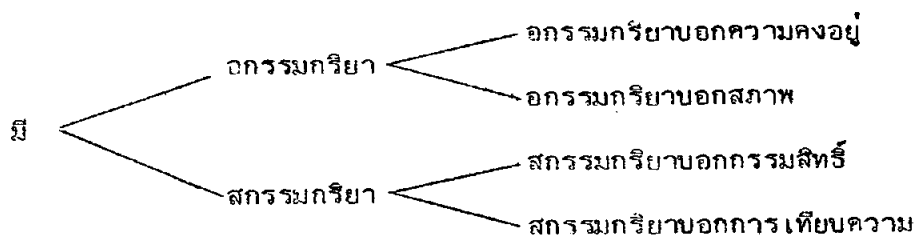
จะเห็นได้ว่า คำกริยา มี ได้แสดงให้เห็นคุณสมบัติทางวากยสัมพันธ์ที่แตกต่างกันอย่างชัดเจน จนทำให้สามารถจำแนกคำกริยามี ออกเป็น ๔ ลักษณะดังจะเห็นได้จากตารางต่อไปนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำกริยา มี แบบต่าง ๆ	มี กริยากรรม บอก กรรมสิทธิ์	มี กริยากรรม บอก สภาพ	มี กริยากรรม ประติม ความ	มี กริยากรรม เทียบความ
ความแตกต่างทางวากยสัมพันธ์				
๑. การเปรียบเทียบด้วย <u>กว่า</u>	-	+	-	-
๒. การเกิดในตำแหน่งต้นประโยค	-	-	+	-
๓. ความจำเป็นของการมีปริบท	-	+	-	-
๔. การเกิดกับคำหลังกริยา <u>ขึ้น</u>	-	-	+	-
๕. การเกิดกับคำปฏิเสธ <u>ไม่</u>	+	+	+	-
๖. การเกิดกับคำหน้ากริยา <u>ไป</u> <u>และ มา</u>	+	+	-	-
๗. การมี <u>ว่า</u> นำหน้าอนุประโยค	-	ไม่มีอนุ ประโยค	-	+
๘. การย้ายนามวลีหลังกริยา ไปไว้ต้นประโยค	+	ไม่มีนามวลี ตามหลัง กริยา	ไม่มีนามวลี ตามหลัง กริยา	-

จากเกณฑ์ทางวากยสัมพันธ์ทั้ง ๘ เกณฑ์ดังกล่าว ทำให้เห็นว่า คำกริยา มี สามารถแบ่งออกเป็น ๒ ประเภทใหญ่คือ อกรรมกริยาและสกรรมกริยา โดยแต่ละประเภทสามารถแบ่งย่อยออกเป็นกริยากรรมบอกความคงอยู่ กริยากรรมบอกสภาพ กริยากรรมบอกกรรมสิทธิ์และกริยากรรมบอกการเทียบความ ดังจะแสดงด้วยแผนภูมิต่อไปนี้

ในตอนต่อไปจะได้กล่าวถึงลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา มี ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับนามวลีที่ปรากฏอยู่ในประโยคเดียวกัน

คุณสมบัติทางวากยสัมพันธ์ของนามวลีที่เกิดร่วมกับคำกริยา มี ในประโยค

เมื่อศึกษาข้อมูล โดยละเอียดแล้ว ผู้วิจัยพบว่าการปรากฏของคำกริยา มี ในประโยคชนิดต่าง ๆ นั้น นามวลีที่เกิดร่วมกับกริยา มี จะมีคุณสมบัติทางวากยสัมพันธ์ที่ต่างกันด้วย

๑. นามวลีที่เกิดร่วมกับกริยากรรมบอกกรรมสิทธิ์ มี

กริยา มี ที่เป็นกริยากรรมบอกกรรมสิทธิ์นี้จะเกิดในประโยคกรรมปกติ กล่าวคือ กริยา มี จะต้องการนามวลีถึง ๒ นามวลี โดยนามวลีหนึ่งจะอยู่ในตำแหน่งประธาน และอีกนามวลีหนึ่งจะอยู่ในตำแหน่งกรรม

ตัวอย่าง

- ๓๙) ก. มีเพื่อนมาก
 ข. มีท้ายเพื่อนมาก
- ๔๐) ก. ก้อยมีปัดหาอีกแล้ว
 ข. มีก้อยปัดหาอีกแล้ว

จากตัวอย่างประโยค ๓๙ ก. และ ๔๐ ก. มี ฝ่าย และ ก้อย เป็นนามวลีที่อยู่ในตำแหน่งประธาน ส่วน เพื่อน และ บิดา เป็นนามวลีที่อยู่ในตำแหน่งกรรม

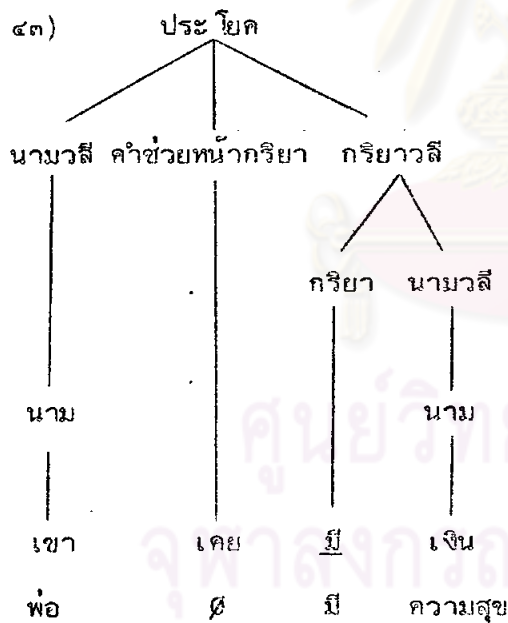
เมื่อพิจารณาคูสมบัติของนามวลีที่เกิดร่วมกับกริยา มี ที่เป็นกริยากรรมบอกรรรบสิทธิ์จะเห็นได้ว่า นามวลีที่อยู่ในตำแหน่งกรรมนั้น อาจจะเป็นนามวลีสามัญหรือนามวลีซับซ้อนก็ได้

นามวลีสามัญ หมายถึงนามวลีที่เป็นกลุ่มคำนาม เช่น เงิน และ ความสุข ในประโยคที่ ๔๑ และ ๔๒ ต่อไปนี้

๔๑) เขาเคยมีเงิน

๔๒) พ่อมีความสุข

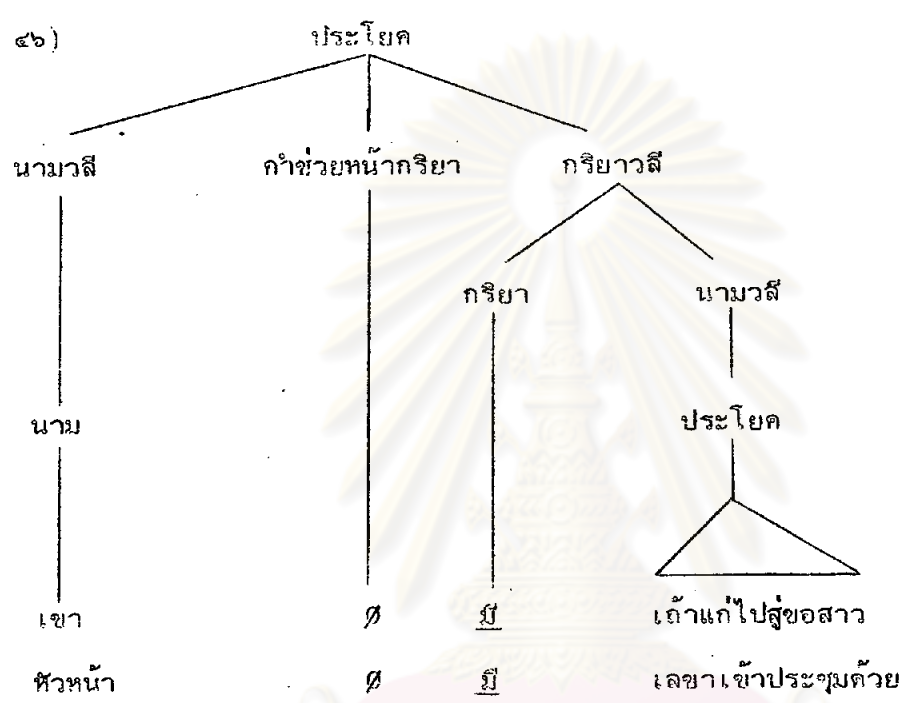
ประโยค ๔๑ และ ๔๒ ดังกล่าว อาจแสดงด้วยแผนภูมิต้นไม้ได้ดังนี้

ส่วนนามวลีซับซ้อน หมายถึงนามวลีที่เป็นอนุประโยค เช่น ถ้าแก่ไปส่งขอสาว เลขาเข้าประชุม ในประโยค ๔๔ และ ๔๕ ต่อไปนี้

- ๔๔) เขามีได้แก่ไปสู่ขอสาว
- ๔๕) หัวหน้ามีเลขาเข้าประชุมถั่วย

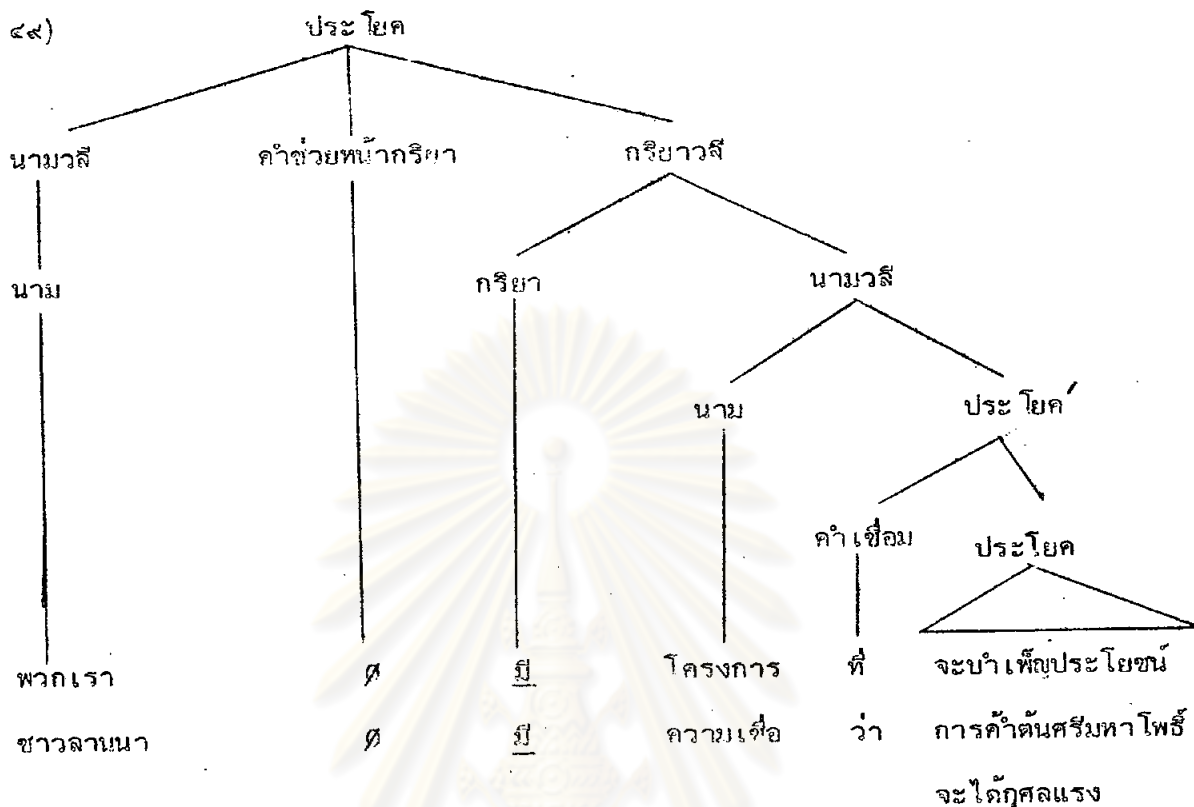
ประโยค ๔๔ และ ๔๕ ดังกล่าวอาจแสดงด้วยแผนภูมิต้นไม้ได้ดังนี้

นามวลีกับข้อนี้อาจจะหมายถึงนามวลีที่มีประโยคซ้อนอยู่ด้วย เช่น โครงการที่จะบำเพ็ญประโยชน์ ความเชื่อว่าการค้าต้นศรีมหาโพธิ์จะได้กุศลแรง ในประโยค ๔๗ และ ๔๘ ต่อไปนี้

- ๔๗) พวกเรามีโครงการที่จะบำเพ็ญประโยชน์
- ๔๘) ชาวลานนามีความเชื่อว่าการค้าต้นศรีมหาโพธิ์จะได้กุศลแรง

ประโยคที่ ๔๗ และ ๔๘ อาจจะแสดงด้วยแผนภูมิต้นไม้ได้ดังนี้

สำหรับนามวลีที่อยู่ในตำแหน่งประธานนั้นก็เช่นเดียวกัน กล่าวคือ อาจจะเป็น นามวลีสามัญหรือนามวลีซับซ้อน ดังจะเห็นได้จากประโยคที่ ๕๐ และ ๕๑ ต่อไปนี้

- ๕๐) เด็กผู้หญิงมีแนวโน้มที่จะเป็นคนอ่อนแอ
- ๕๑) ที่เขาพูดมาทั้งหมดนี้มีสาระสำคัญว่าเขาขอลาออก

จากตัวอย่าง เด็กผู้หญิง ในประโยคที่ ๕๐ คือนามวลีสามัญ ส่วนที่เขาพูดมาทั้งหมดนี้ ในประโยคที่ ๕๑ นั้นคือ นามวลีซับซ้อน

๒. นามวลีที่เกิดร่วมกับกริยาอาการบอกสภาพ มี

นามวลีที่เป็นประธานของ มี กริยาอาการบอกสภาพนี้จะต้องเป็นนามวลีที่มี
 อรรถลักษณะ [มนุษย์] เสมอ

ตัวอย่าง

- ๕๒) ถ้อยมีกว่าดีม
- ๕๓) * ต้นมะพร้าวมีแต่ต้นขุ่นจน
- *
๕๔) สิ่งมีหรือสิ่งจนก็ขึ้นต้นไม่ได้
- *
๕๕) * เก้าอี้มีแม้ว่าโต๊ะจะจน

จากตัวอย่างประโยคที่ ๕๓-๕๕ เป็นประโยคที่ผิดไวยากรณ์ เนื่องจากนามวลีที่เป็นประธานไม่ใช่มนุษย์

๓. นามวลีที่เกิดร่วมกับกริยาอาการบอกความคงอยู่

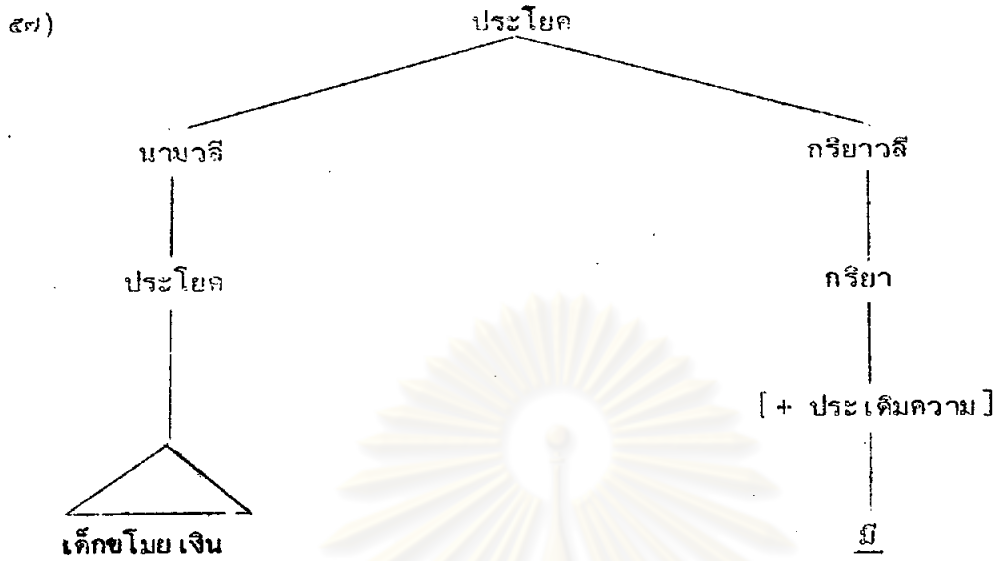
คำกริยา มี ที่เป็นกริยาอาการบอกความคงอยู่นี้จะเกิดในประโยคบอกความคงอยู่ ซึ่งเป็นประโยคที่ขึ้นต้นด้วยกริยา เพราะอนุประโยคที่เป็นประธานขาดคุณสมบัติที่จะเป็นความหลักหรือเรื่อง (topic) ได้ จึงปรากฏในตำแหน่งหน้ากริยาไม่ได้ (ดูรายละเอียดหน้า ๑๑)

สำหรับภาษาไทยนั้น ประโยคบอกความคงอยู่จะหมายถึงประโยคที่มีกริยากลุ่ม เกิด มี และปรากฏ หรือที่พระยาอุปกิตศิลปสาร เรียกว่า ประโยคกริยา นามวลีในประโยคลักษณะนี้ให้สาระใหม่ (new information) ซึ่งไม่ใช่เฉพาะ [-Definite] และไม่คลุมทั่ว [-Generic] (เพียรศิริ เอกนิพนธ์ Peansiri Ekniyom 1982) ดังนั้น นามวลีนั้นจึงไม่สามารถอยู่ในตำแหน่งต้นประโยคได้ แต่ในทางความหมายก็จะตีความได้ว่า มี เป็นกริยาของนามวลีสามัญหรือซับซ้อนที่ตามมา ตัวอย่างเช่น

- ๕๖) ก. โครงสร้างผิว
มี (เด็กขโมยเงิน)
- ข. โครงสร้างลึก
(เด็กขโมยเงิน) มี

ประโยค ๕๖ ข. ซึ่งเป็นโครงสร้างลึกของประโยค ๕๖ ก. นั้น อาจจะแสดงด้วยแผนภูมิต้นไม้ได้ดังนี้

ต่อมาประโยค ๕๗. นี้จะผ่านกฎแปรรูปย้ายที่ตั้งต่อไปนี้

กฎย้ายที่ประธานในประโยคบอกความคงอยู่ (บังคับ)

ส่วนแสดงโครงสร้าง (SD) :	X	นามวลี	Y	กริยา	Z
				[+บอกความคงอยู่]	
	๑	๒	๓	๔	๕

ส่วนแสดงการเปลี่ยนแปลง (SC) : ๑, ๒, ๓, ๔, ๕ $\implies$ ๑, ๒, ๓, ๔+๒, ๕

ในที่สุดก็จะได้ประโยคโครงสร้างผิว ๕๖ ก.

นามวลีที่เกิดเป็นประธานของ มี กริยาอาการบอกความคงอยู่ จึงเป็นนามวลีที่มีคุณสมบัติทางข่าวสารเป็นสาระใหม่ ไม่ใช่เฉพาะและไม่คลุมทั่ว โดยนามวลีนั้นอาจเป็นนามวลีสามัญที่เป็นกลุ่มคำนามหรือนามวลีซับซ้อนที่เป็นอนุประโยคก็ได้

ตัวอย่าง

- ๕๔) ก. มีข่าวร้าย
 ข. ข่าวร้ายมี
 ๕๕) ก. มีใครไปเที่ยวบ้าง
 ข. ใครไปเที่ยวบ้างมี

จากตัวอย่าง ข่าวร้าย เป็นนามวลีสามัญ ส่วนใครไปเที่ยวบ้าง เป็นนามวลี

ซับซ้อน

นามวลีที่เป็นประธานของอนุประโยค ซึ่งเป็นประธานของประโยคบอกความคงอยู่
 อาจจะย้ายขึ้นไปเป็นความหลักของประโยคใหญ่ (matrix sentence) ได้ ถ้านามวลี
 นั้นให้สาระเก่า

ตัวอย่าง

- ๖๐) ก. มีผู้ร้ายชุกชุมในเมืองหลวง
 ข. ผู้ร้ายมีชุกชุมในเมืองหลวง
 ๖๑) ก. มีตึกกั้นอยู่ริมทาง
 ข. ตึกกั้นอยู่ริมทาง

จากตัวอย่างประโยค ๖๐ ข. และ ๖๑ ข. เป็นประโยคบอกความคงอยู่
 ที่นำนามวลี ผู้ร้าย ตึกกั้น ไปเป็นความหลัก (topic) ของประโยค

นอกจากนี้ มี-กริยาอาการบอกความคงอยู่ยังสามารถแบ่งย่อยออกเป็น ๒
 ประเภท โดยพิจารณาจากการมีหรือไม่มีนามวลี ซึ่งมีการกัมพันธ์เป็นสถานวลีในประโยค
 บอกความคงอยู่นั้นได้ดังนี้

๑. กริยาประติมความกว้าง ๆ ได้แก่กริยา มี ที่เกิดในประโยคบอกความ
 คงอยู่ ซึ่งมีนามวลีสามัญเป็นประธาน โดยอาจไม่มีนามวลี ซึ่งมีการกัมพันธ์เป็นสถานวลี
 ปรากฏอยู่ด้วย

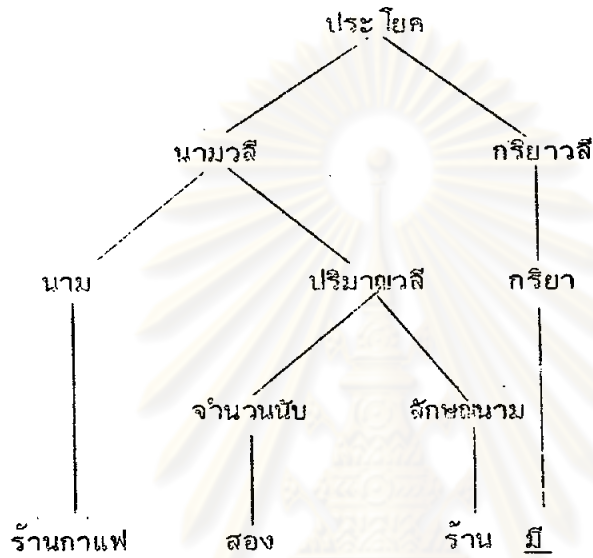
ตัวอย่าง

๖๒) มีร้านกาแฟสองร้าน

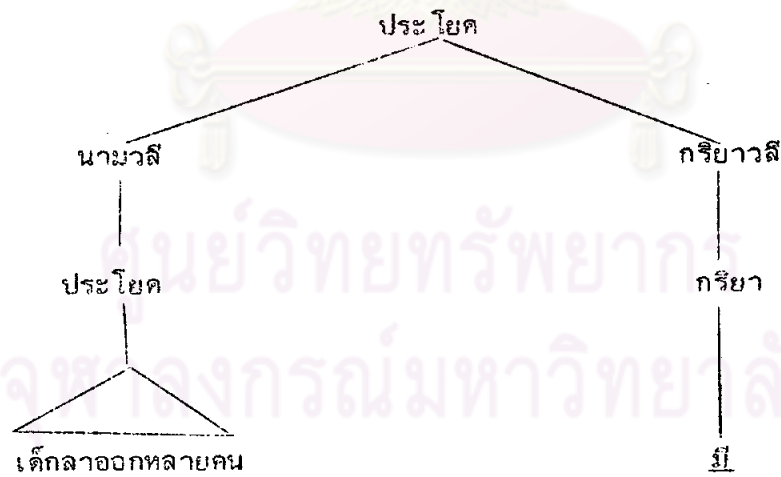
๖๓) มีเด็กลาออกหลายคน

โครงสร้างหลักของประโยค ๖๒ และ ๖๓ อาจแสดงด้วยแผนภูมิต้นไม้ได้ดังนี้

๖๔)

๖๕)

๒. กริยาประติมความบอกสถานที่ ได้แก่ กริยา มี ที่เกิดในประโยคบอกความคงอยู่ ซึ่งมีนามวลีสามมีและนามวลีซับซ้อนเป็นประธานเช่นกัน แต่จะมีนามวลี ซึ่งมีการกสัมพันธ์ เป็นสถานวลีอยู่ด้วย

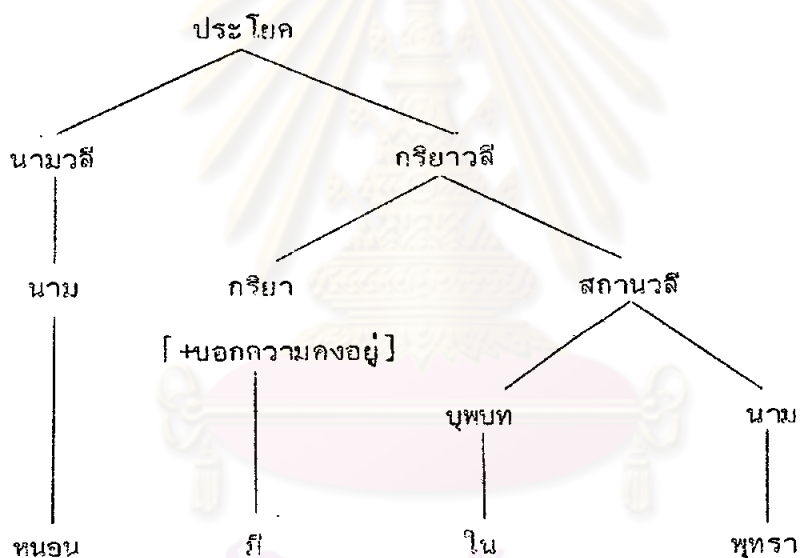
ตัวอย่าง

๖๖) มีนอนในพุทรา

๖๗) มีรดตายอยู่กลางถนน

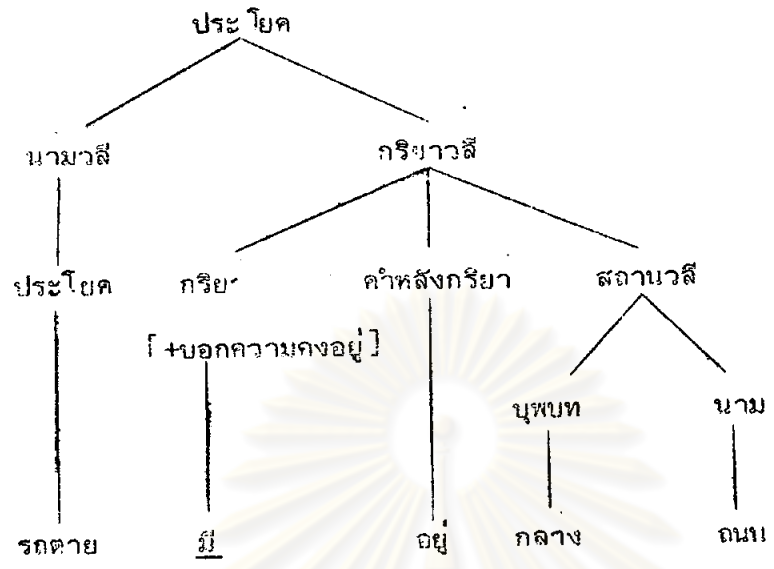
โครงสร้างลึกของประโยค ๖๖ และ ๖๗ อาจแสดงด้วยแผนภูมิต้นไม้ได้ดังนี้

๖๘)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๖๔)

ประโยคบอกความคงอยู่แสดงสถานที่ ดังประโยคที่ ๖๖ และ ๖๗ นั้น อาจจะย้ายนามวลีที่มีการสัมพันธ์เป็นสถานวลีมาไว้ต้นประโยคได้ ในกรณีที่นามวลีนั้นได้รับการเน้น และเป็นที่รู้และเข้าใจหรือคาดเดาได้ของผู้พูดผู้ฟัง

ตัวอย่าง

- ๓๐) ในพุทธรามีหนอน
- ๓๑) กลางถนนมีรถตายอยู่
- ๓๒) บนหลังคาบ้านมีเศษขยะ

จากตัวอย่าง นามวลีที่มีการสัมพันธ์เป็นสถานวลีต่าง ๆ อันได้แก่ ในพุทธรา กลางถนน และ บนหลังคาบ้าน เป็นสิ่งที่ผู้พูดต้องการเน้น และเป็นที่ยึดและคาดเดาได้ของผู้พูดผู้ฟัง จึงสามารถอยู่ในตำแหน่งต้นประโยคได้

๔. นามวลีที่เกิดร่วมกับกริยากรรมของการเทียบความ - มี

กริยา มี ที่เป็นกริยากรรมเทียบความนี้จะเกิดในประโยคบอกการเทียบความ ซึ่งเป็นประโยคที่มีกริยาอยู่ระหว่างนามวลี ๒ นามวลี โดยที่นามวลีที่อยู่หลังกริยาทำหน้าที่เป็นวิภัตติการก หรือส่วนที่เติมให้กริยานั้นสมบูรณ์

ฮิกกินส์ (Higgins 1976 : 129) ได้กล่าวไว้ว่า ประโยคบอกการเทียบ
ความมีหน้าที่สื่อสาระใหม่ให้แก่สิ่งที่เรารู้จักอยู่แล้ว โดยนามวลีที่เป็นประธาน คือสิ่งที่รู้จัก
กันแล้ว ส่วนนามวลีหลังกริยาเป็นสาระใหม่ที่เป็นใจความสำคัญของประโยค

ตัวอย่าง

- ๗๓) ก. สีที่ฉันชอบ มี สีแดง สีชมพู และสีฟ้า
 ข. * สีแดง สีชมพู และสีฟ้า มี สีที่ฉันชอบ
 ค. * สีแดง สีชมพูและสีฟ้า สีที่ฉันชอบมี
- ๗๔) ก. * คดีมีว่าเขาค้าของเถื่อน
 ข. * ว่าเขาค้าของเถื่อนคดี
 ค. * ว่าเขาค้าของเถื่อน คดีมี
- ๗๕) ก. ข้อสอบมี ๑๑๐ ข้อ
 ข. * ๑๑๐ ข้อ มีข้อสอบ
 ค. * ๑๑๐ ข้อ ข้อสอบมี

จากตัวอย่าง ประโยค ๗๓ ข. และ ค. - ๗๔ ข. และ ค. เป็นประโยค
ที่ผิดไวยากรณ์ เนื่องจากนามวลีที่อยู่หลังคำกริยา เป็นสาระใหม่ จึงไม่อาจอยู่หน้าคำ
กริยาในตำแหน่งประธานได้

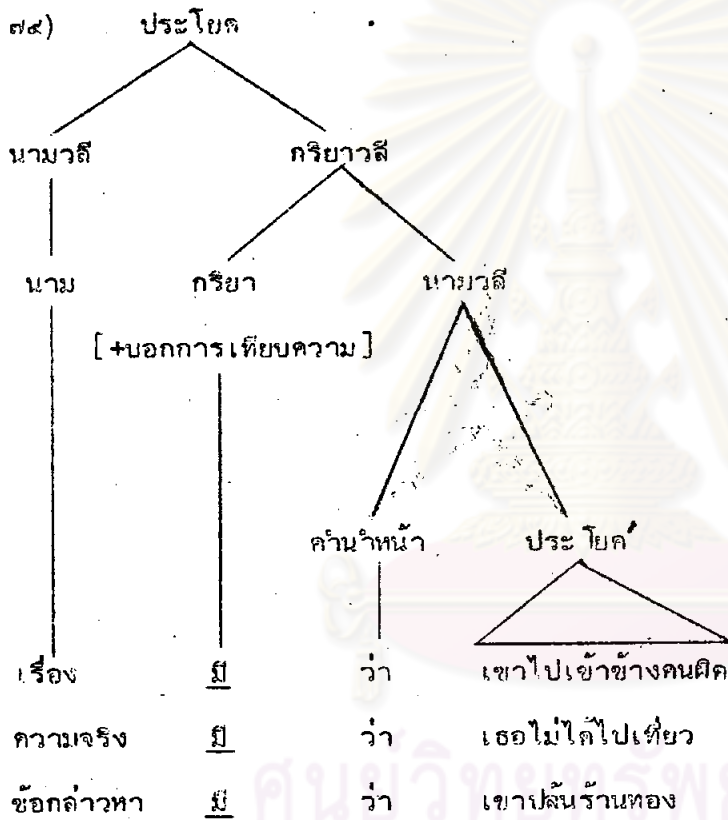
จากการศึกษาข้อมูล ผู้วิจัยพบว่า นามวลีที่อยู่หลังคำกริยา มี ซึ่งเป็นกริยากรรม
บอกการเทียบความนั้นอาจจะ เป็นนามวลีสัพทหรือนามวลีซับซ้อนก็ได้ และคำกริยา มี นี้
สามารถแบ่งย่อยออกเป็น ๒ ประเภทตามลักษณะของนามวลีที่อยู่หน้าและหลังกริยาได้ดังนี้

๑. กริยากรรมแสดงความเท่ากัน หมายถึงคำกริยา มี ที่มีนามวลีซับซ้อน
เป็นอนุประโยคที่นำด้วย ว่า และมีนามวลีสามัญที่มีคุณสมบัติในการเสนอข่าวสาร เช่น
เรื่อง คดี ข้อกล่าวหา ความจริง ข้อเท็จจริง ข่าว เป็นประธาน

ตัวอย่าง

- ๗๖) เรื่องมีว่าเขาไปเข้าข้างคนผิด
- ๗๗) ความจริงมีว่าเธอไม่ได้ไปเที่ยว
- ๗๘) ข้อกล่าวหามีว่าเขาปล้นร้านทอง

ประโยค ๗๖ - ๗๘ อาจจะแสดงด้วยแผนภูมิต้นไม้ได้ดังนี้

จากตัวอย่างประโยค ๗๖ - ๗๘ นั้น มี เป็นกริยาที่แสดงความเท่ากัน ซึ่ง

มีความหมายใกล้เคียงกับ คือ

๒. กริยาแสดงรายการ หมายถึงกริยา มี ที่รับนามวลีสามัญ เป็นปริมาณวลีหรือ นามวลีเชื่อมต่อ^๑ อยู่หลังกริยา ส่วนนามวลีที่เป็นประธานอาจจะเป็นนามวลีสามัญหรือนามวลีซับซ้อนก็ได้

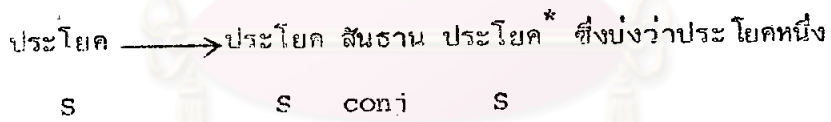
ตัวอย่าง

- ๘๐) สมาชิกก่อตั้ง มี ๑๐ คน
- ๘๑) รายการต่อไปนี้ มี การหมุน ชั่ว และละคร
- ๘๒) ผู้ร่วมอภิปราย มี ดร.สมชาย นายจจร และนางสมใจ

ประโยค ๘๐ - ๘๒ อาจจะแสดงด้วยแผนภูมิต้นไม้ได้เป็นประโยค ๘๓ - ๘๕ ตามลำดับดังนี้

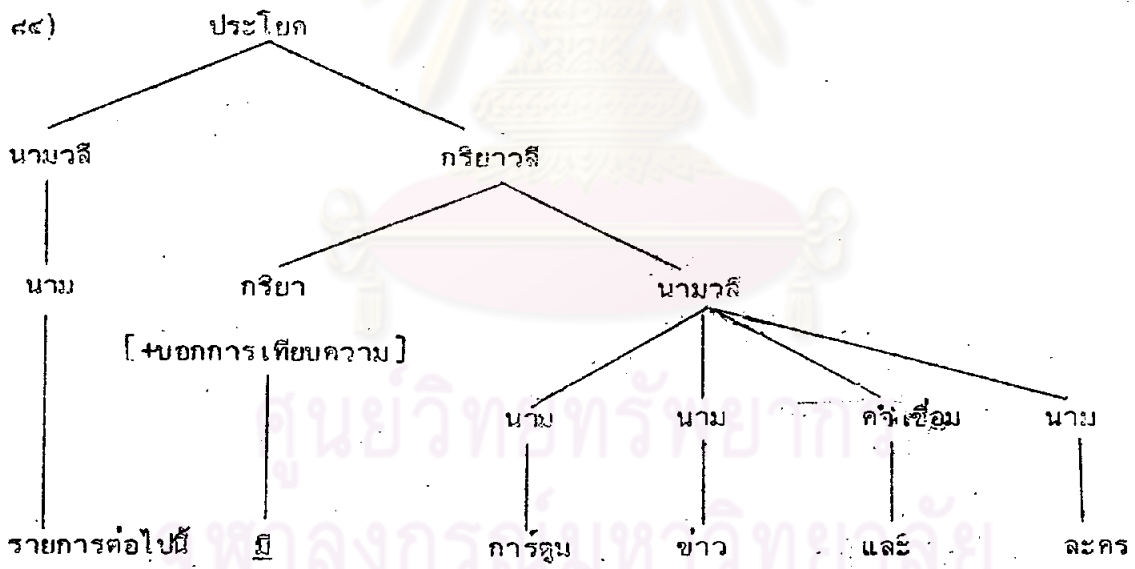
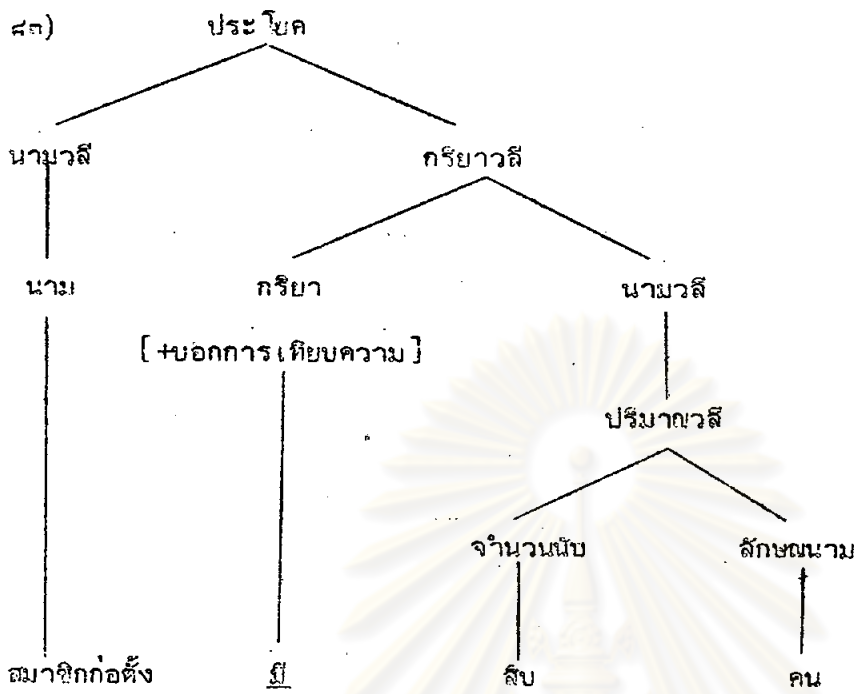
_____

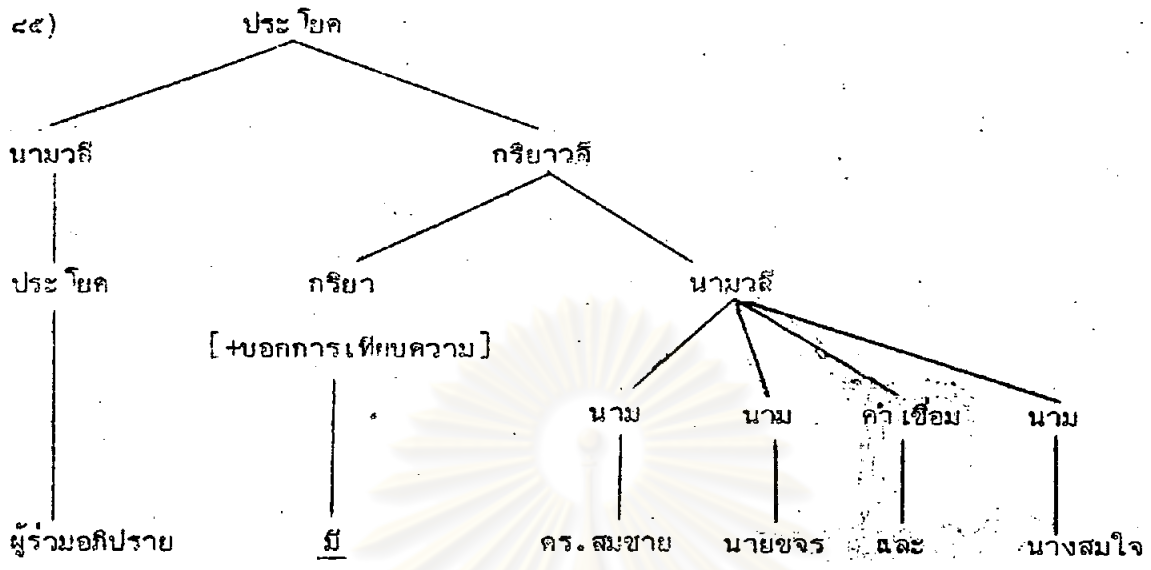
^๑ นามวลีเชื่อมต่อ หมายถึงนามวลีที่สามารถเชื่อมต่อกันเพื่อสร้างนามวลีใหม่ขึ้นได้ ซึ่งในไวยากรณ์ปริวรรตจะอธิบายด้วยกฎเขียนใหม่ว่า

ประกอบด้วยประโยคหลาย ๆ ประโยคที่เชื่อมด้วยสันธาน และเครื่องหมาย * ก็บ่งว่าเกิดได้ซ้ำ ๆ กัน และมีสมมติฐานว่า นามวลีเชื่อมต่อกัน ได้มาจากประโยคที่เชื่อมต่อกันด้วยกฎปริวรรต เช่นประโยคว่า สันชื่อมะม่วงและมะนาว ได้มาจากประโยคว่า สันชื่อมะม่วง สันชื่อมะนาว (นวารรณ พินธุเมธา Navavan Phunthumedha 1976 : 13)

จากตัวอย่างประโยค ๔๓ - ๔๔ มี เป็นคำกริยาแสดงรายการ ซึ่งมีความหมายใกล้เคียงกับ ได้แก่ เป็น และ ประกอบด้วย

เมื่อพิจารณาคูสมบัติทางวากยสัมพันธ์ของนามวลีที่เกิดร่วมกับคำกริยา มี แล้ว อาจสรุปได้ว่า นามวลีที่เกิดร่วมกับคำกริยา มี จะเป็นนามวลีสามัญและนามวลีซับซ้อน กล่าวคือ

นามวลีสามัญ ซึ่งจะใช้สัญลักษณ์ว่า [N] นั้น หมายถึงนามวลีที่เป็นกลุ่มคำนาม ส่วนนามวลีซับซ้อนนั้น หมายถึงนามวลีที่เป็นอนุประโยค ซึ่งจะใช้สัญลักษณ์ว่า [S] และนามวลีที่เป็นกลุ่มคำนามที่มีอนุประโยคขยายอยู่ด้วย ซึ่งจะใช้สัญลักษณ์ว่า [NS]

นามวลีที่เกิดร่วมกับกริยา มี แต่ละแบบจึงมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

- มี กริยากรรมบอกกรรมสิทธิ์
  - นามวลีที่เป็นประธาน ได้แก่ นามวลีสามัญ [N] หรือนามวลีซับซ้อน [N S]
  - นามวลีที่เป็นกรรม ได้แก่ นามวลีสามัญ [N] หรือนามวลีซับซ้อนทั้งแบบ [S] และ [N S]

๒. มี กริยาอาการบอกสภาพ

นามวลีที่เป็นประธาน ได้แก่ นามวลีสามัญ [N] หรือนามวลีซับซ้อน [N S]
และนามวลีที่เป็นประธานนั้นต้องมีอรรถลักษณะ [+ มนุษย์] เสมอ

๓. มี กริยาอาการประเคิมความ

นามวลีที่เป็นประธาน ได้แก่ นามวลีสามัญ [N] หรือนามวลีซับซ้อน [S]

๔. มี กริยาอาการบอกการเทียบความ

นามวลีที่เป็นประธาน ได้แก่ นามวลีสามัญ [N] หรือนามวลีซับซ้อน [S],
[N S]

นามวลีที่อยู่หลังกริยา (ส่วนเติมเต็ม) ได้แก่ นามวลีสามัญ [N] หรือ
นามวลีซับซ้อน [S]

ข้อสรุปคุณสมบัติทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา มี ตามแนวไวยากรณ์ปริวรรต

เมื่อพิจารณาลักษณะทางวากยสัมพันธ์ของคำกริยา มี และนามวลีที่เกิดร่วมกับคำกริยา มี ดังได้ยกมากล่าวไว้ข้างต้นแล้ว อาจจะนำมาสรุปตามแนวทฤษฎีไวยากรณ์ปริวรรตของชอมสกี โดยใช้กลไก ๓ ชนิด คือกฎโครงสร้างวลี กฎป้องกันการจำแนกชนิด เพื่อแสดงลักษณะทางวากยสัมพันธ์ และกฎแปรรูปเพื่ออธิบายปรากฏการณ์ในโครงสร้างผิว

กฎโครงสร้างวลีสำหรับประโยคที่มีกริยา มี เป็นกริยาหลัก

โดยทั่วไปแล้ว ประโยคพื้นฐานในภาษาไทยจะมีโครงสร้างที่ประกอบด้วยนามวลีและวลีภาคแสดง (Predicate Phrase) เช่น

๘๖) เขาต้องทำงานทุกวัน

๘๗) ฉันเคยมีเงิน

๘๘) เขานี้ (เธอจน)

จากตัวอย่าง เขา และ ฉัน เป็นนามวลี ต้องทำงานทุกวัน เคยมีเงิน และ มี เป็นวลีภาคแสดง จึงจำเป็นต้องมีกฎ โครงสร้างวลีที่สร้างประโยคดังกล่าว ซึ่งมีดังต่อไปนี้

ประโยค —————> นามวลี วลีภาคแสดง

วลีภาคแสดงของประโยคจะประกอบด้วย คำช่วยหน้ากริยา (Aux ถ้ามี) กริยา
วลี (Verb Phrase หรือ VP) คำบอกสถานที่ (Loc ถ้ามี) และคำบอกเวลา (Time
ถ้ามี) ซึ่งเขียนเป็นกฎได้ดังนี้

วลีภาคแสดง —————> (คำช่วยหน้ากริยา) กริยาวลี (คำบอกสถานที่)
(คำบอกเวลา)

จากข้อมูล ผู้วิจัยพบว่า มี เป็นคำกริยา ซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งของกริยาวลี
และมิตำแหน่งการเกิดอยู่หลังคำช่วยหน้ากริยา (ถ้ามี) แต่ถ้าไม่มีคำช่วยหน้ากริยา กริยา
ก็จะเกิดในตำแหน่งแรกของวลีภาคแสดง สำหรับกริยาวลีนั้น นอกจากจะประกอบด้วย
คำกริยาแล้ว อาจจะมีองค์ประกอบอื่น ๆ คือ นามวลี ถ้ากริยานั้นต้องการนามวลี เช่น
กริยา มี ที่เป็นกริยากรรมบอกกรรมสิทธิ์ และกริยา มี ที่เป็นกริยากรรมบอกการเทียบ
ความ หรืออาจจะมีวิเศษณ์วลีอยู่ด้วย จึงจำเป็นต้องมีกฎที่แสดงถึงองค์ประกอบต่าง ๆ
ของกริยาวลีดังนี้

กริยาวลี —————> กริยา (นามวลี) (วิเศษณ์วลี)

ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยมีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาวิเคราะห์ มี ซึ่งเป็นองค์ประกอบ
กริยาในกริยาวลีเท่านั้น ดังนั้น องค์ประกอบอื่น ๆ จึงไม่รวมอยู่ในขอบเขตของการ
วิเคราะห์นี้ และเมื่อพิจารณานามวลีที่เกิดกับคำกริยา มี ดังได้ยกมากล่าวไว้ข้างต้นแล้ว
นามวลีที่เกิดอยู่หน้าและหลังคำกริยา มี จะมีลักษณะซึ่งจำเป็นต้องมีกฎดังต่อไปนี้

นามวลี —————> {
นาม (ปริมาณวลี)
(Noun) (Quantity Phrase)
(นาม (ปริมาณวลี)) ประโยค
}

ปริมาณวลี → $\left. \begin{array}{ll} \text{หน่วยแจ้งปริมาณ} & \text{ลักษณนาม} \\ \text{ลักษณนาม} & \text{หน่วยแจ้งอันดับ} \end{array} \right\}^{\circ}$

ประโยค → (คำนำหน้าอนุประโยค) ประโยค

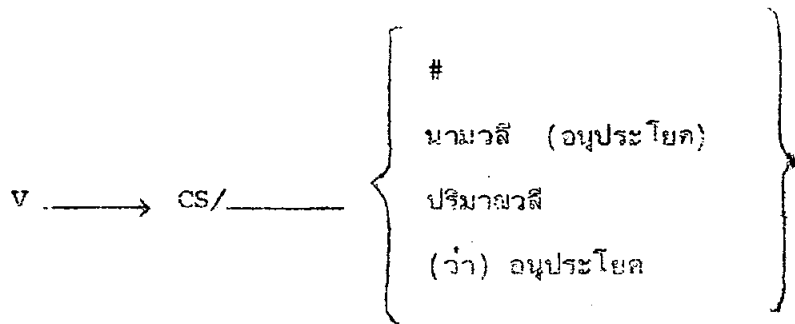
ดังนั้น ในการสร้างโครงสร้างลึกของประโยคที่มี ยี่ เป็นกริยาหลัก จึงจำเป็นต้องมีกฎโครงสร้างวลีดังต่อไปนี้

- กฎโครงสร้างวลีที่ ๑ ประโยค → นามวลี วลีภาคแสดง
- กฎโครงสร้างวลีที่ ๒ วลีภาคแสดง → (คำช่วยหน้ากริยา) กริยาวลี (คำบอกสถานที่)
(คำบอกเวลา)
- กฎโครงสร้างวลีที่ ๓ กริยาวลี → กริยา (นามวลี) (วิเศษณ์วลี)
- กฎโครงสร้างวลีที่ ๔ นามวลี → $\left. \begin{array}{l} \text{นาม (ปริมาณวลี)} \\ \text{(นาม (ปริมาณวลี)) ประโยค} \end{array} \right\}$
- กฎโครงสร้างวลีที่ ๕ ปริมาณวลี → $\left. \begin{array}{ll} \text{หน่วยแจ้งปริมาณ} & \text{ลักษณนาม} \\ \text{ลักษณนาม} & \text{หน่วยแจ้งอันดับ} \end{array} \right\}$
- กฎโครงสร้างวลีที่ ๖ ประโยค → (คำนำหน้าอนุประโยค) ประโยค

กฎบังคับการจำแนกชนิด

ในไวยากรณ์ของภาษาตามแนวทฤษฎีไวยากรณ์ परिवรรตแปรรูปของทอมสกีนั้น กริยาจำเป็นต้องแบ่งต่อไปออกเป็นประเภทย่อยตามลักษณะบริบทที่เป็นลักษณะทางวากยสัมพันธ์ (syntactic feature) คำกริยา ยี่ ก็เช่นกันสามารถแบ่งออกเป็นประเภทย่อยตามบริบทที่เป็นลักษณะทางวากยสัมพันธ์ด้วยกฎบังคับการจำแนกชนิดได้ดังต่อไปนี้

^๑ดูสร้อยคำ เสวตมาจย, การวิเคราะห์โครงสร้างของปริมาณวลีในภาษาไทย (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๕), หน้า ๓๔-๕๔.

กฎดังกล่าวจะอธิบายว่า คำกริยา มี สามารถมีปริบทที่เป็นหน่วย โครงสร้าง
 ดังต่อไปนี้

๑. # หมายความว่าไม่มีนามวลีตามหลังกริยา ซึ่งหมายถึง อกรรมกริยา
 อันได้แก่ มี—กริยาอกรรมบอกความคงอยู่ และ มี—กริยาอกรรมบอกสภาพ

ตัวอย่าง

๔๙) มีคนบ้าอาละวาดกลางตลาด

๕๐) ก้อยมี (ฝ้ายจน)

๒. มีนามวลีตามหลังกริยา ซึ่งหมายถึง สกรรมกริยา อันได้แก่ มี—กริยา
 สกรรมบอกกรรมสิทธิ์ และ มี—กริยาสกรรมบอกการเทียบความ

ตัวอย่าง

๕๑) ฉันมีเงิน

๕๒) ตาราที่ได้รับรางวัลมีทุนและจารย์

๓. มีนามวลีและอนุประ โยคขยายนามวลีตามหลัง ได้แก่ มี—กริยาสกรรม
 บอกกรรมสิทธิ์

ตัวอย่าง

๕๓) การประชุมมีสาระสำคัญว่า ทุกคนต้องมาทำงานแต่เช้าตรู่

๕๔) ที่เขาพูดมาทั้งหมดมีความหมายว่าเขาตกลงตามสัญญา

๔. มีปริมาณวลีตามหลัง ได้แก่ มี—กริยากรรมบอกการเทียบความ

ตัวอย่าง

๔๕) บ้านที่ให้เช่ามี ๒ หลัง

๔๖) เลือกลีค่า มี ๔ ตัว

๕. มีอนุประโยคที่นำด้วย ว่า ตามหลัง ได้แก่ มี—กริยากรรมบอกการ

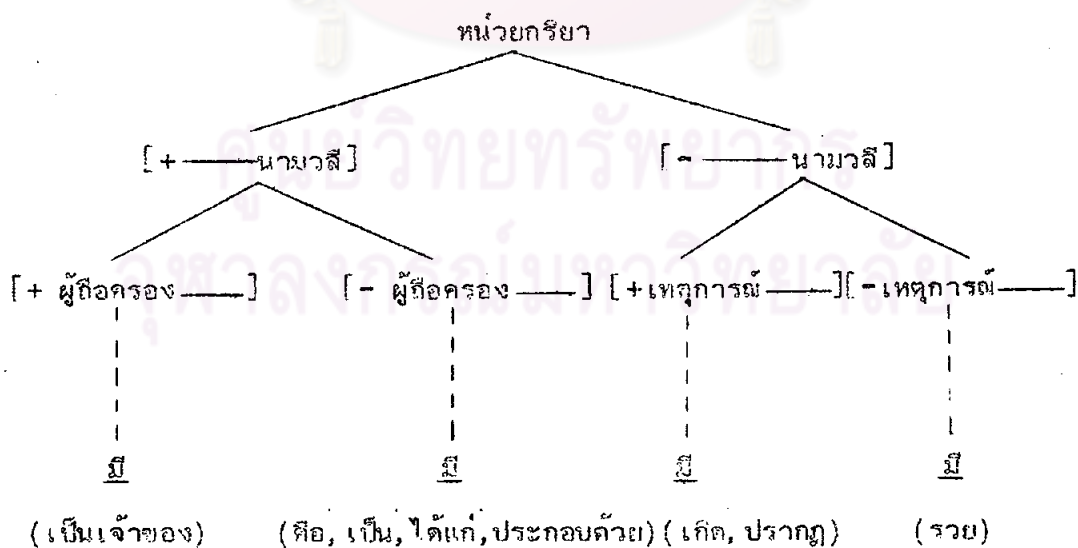
เทียบความ

ตัวอย่าง

๕๗) ข้อกล่าวหามีว่าเขาโกงเจ้าหนี้

๕๘) เรื่องมีว่าเขาจะไปต่างประเทศ

คำกริยา มี จึงสามารถเกิดในลักษณะใดลักษณะหนึ่งดังกล่าวได้ นอกจากนี้ยังอาจจะจำแนกตามลักษณะแบ่งย่อย (subcategorizational features) ได้อีกตามลักษณะอื่น ๆ เช่น กริยา มี ที่มี นามวลีตามหลัง และคำกริยา มี ที่ไม่มีนามวลีตามหลัง ซึ่งแต่ละประเภทยังแบ่งย่อยลงไปอีก ดังปรากฏในแผนภูมิต้นไม้ต่อไปนี้

เมื่อพิจารณาคูศัพท์ทางวากยสัมพันธ์ และลักษณะแบ่งย่อยของกริยาแล้ว อาจจะสรุปได้ว่า คำกริยา มี แสดงคุณสมบัติหรือลักษณะทางวากยสัมพันธ์ ๔ แบบดังต่อไปนี้

๑. มี = รวย

$$\left[\begin{array}{l} +กริยา \\ + \text{---} \# \\ +[\text{มนุษย์}] \end{array} \right]$$

๒. มี = เกิด, ปรากฏ

$$\left[\begin{array}{l} +กริยา \\ + \text{---} \# \\ + \left\{ \begin{array}{l} \text{นาม} \\ \text{อนุประโยค} \end{array} \right\} \text{---} \end{array} \right]$$

๓. มี = เป็นเจ้าของ

$$\left[\begin{array}{l} +กริยา \\ + \text{---} \text{นาม (ปริมาณวลี)} \\ + \text{---} \text{นาม (อนุประโยค)} \end{array} \right]$$

๔. มี = คือ, เป็น, ได้แก่, ประกอบด้วย

$$\left[\begin{array}{l} +กริยา \\ + \text{---} \text{นาม} \\ + \text{---} \text{ปริมาณวลี} \\ + \text{---} \text{"ว่า" อนุประโยค} \end{array} \right]$$

กฎแปรรูป

เนื่องจากประโยคที่มีคำกริยา มี เป็นกริยาหลักในบางประโยคจะมีปรากฏการณ์ทางโครงสร้างผิวที่ต่างออกไป ซึ่งกฎโครงสร้างวลีดังกล่าวข้างต้นไม่สามารถสร้าง

ประโยคตั้งที่ปรากฏในโครงสร้างผิวได้ จึงจำเป็นต้องมีกฎแปรรูปที่อธิบายปรากฏการณ์
ในโครงสร้างผิวนั้น ๆ

กฎแปรรูปที่ ๑ ใช้กับคำกริยา มี ดังต่อไปนี้

๑. กฎแปรรูปย้ายที่ประธานในประโยคบอกความคงอยู่

กฎโครงสร้างวลีตั้งกล่าวไว้แล้วจะสามารถสร้างประโยคที่มีคำกริยา มี ได้
ทุกลักษณะ คือประโยคที่มีกริยากรรมบอกกรรมสิทธิ์ กริยากรรมเทียบความ และกริยา
กรรมบอกสภาพยกเว้นประโยคที่มีกริยาบอกความคงอยู่เท่านี้: เนื่องจากกริยากรรม
บอกความคงอยู่ มี นี้ เป็นกริยาที่ไม่อาจมีนามวลีในตำแหน่งประธานของประโยคตั้งที่เป็นอยู่
ในโครงสร้างผิวได้ เพราะนามวลีนั้นเป็นสาระใหม่ ซึ่งผู้พูดมีสมมติฐานว่าผู้ฟังไม่เคย
รู้มาก่อน ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีกฎแปรรูปย้ายนามวลีสามัคคีหรืออนุประโยคที่เป็นประธาน
นั้นไปอยู่ในตำแหน่งหลังกริยา ประโยค ๔๔ ข. และ ๑๐๐ ข. ต่อไปนี้ เป็นโครงสร้าง
ผิวของประโยค ๔๔ก. และ ๑๐๐ ก. ซึ่งผ่านการใช้กฎแปรรูปย้ายนามวลีสามัคคี เศษแก้ว
และอนุประโยค เด็กมาหาเธอ ไปไว้หลังคำกริยา มี

ตัวอย่าง

๔๔) ก. มีเด็กมาหาเธอเมื่อครู่นี้

ข. *เด็กมาหาเธอเมื่อครู่มี

๑๐๐) ก. มีเศษแก้วบนพรม

ข. *เศษแก้วบนพรมมี

ดังนั้น ประโยคที่มีกริยากรรมบอกความคงอยู่ มี จะต้องมีกฎแปรรูปดังต่อไปนี้

กฎย้ายที่ประธานในประโยคบอกความคงอยู่ (ข้างต้น)

ส่วนแสดงโครงสร้าง (SD) :   X   นามวลี   Y   กริยา   Z

[+บอกความคงอยู่]

ส่วนแสดงการเปลี่ยนแปลง (SC) : ๑, ๒, ๓, ๔, ๕ $\rightarrow$ ๑, ๒, ๓, ๔+๒, ๕

๒. กฎแปรรูปย้ายนามวลีสารยักออกจากอนุประโยค

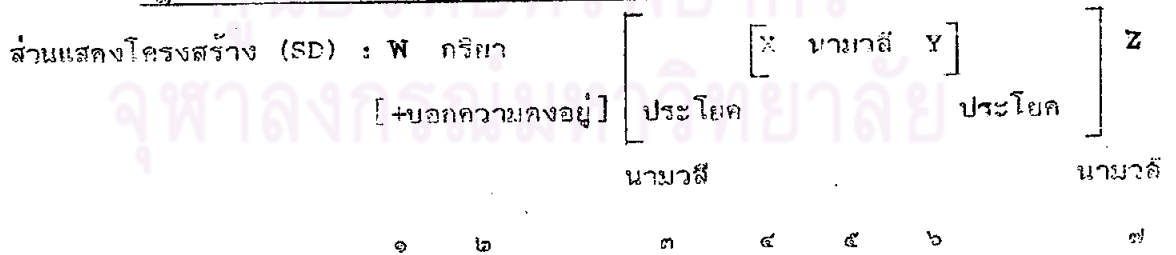
จากการศึกษาข้อมูล ผู้วิจัยพบว่าประโยคบอกความคงอยู่ที่มีนามวลีซับซ้อนคือ อนุประโยคนั้น อาจจะมีย้ายนามวลีสารยักคือกลุ่มคำที่เป็นประธานของอนุประโยคขึ้นไปเป็น ความหลักของประโยคใหญ่ (matrix sentence) ได้ เนื่องจากนามวลีนี้มีคุณสมบัติ ที่ผู้พูดมีสมมติฐานว่าผู้ฟังรู้หรือคาดเดาได้ ประโยค ๑๐๑ ก. และ ๑๐๒ ก. ต่อไปนี้ เป็นประโยคที่ได้มาจากประโยคโครงสร้างลึก ๑๐๑ ก. และ ๑๐๒ ก. และผ่านกฎแปรรูป ที่ ๑ (บังคับ) จะได้ประโยค ๑๐๑ ข. และ ๑๐๒ ข. ต่อมาใช้กฎแปรรูปย้ายนามวลี รถไฟและ เรื่องนี้มาไว้ต้นประโยค

ตัวอย่าง

- ๑๐๑) ก. รถไฟผ่านสถานีนี้
- ข. นี้รถไฟผ่านสถานี
- ค. รถไฟนี้ผ่านจุดนี้
- ๑๐๒) ก. คนรู้เรื่องนี้กันที่คนนี้
- ข. นี้คนรู้เรื่องนี้กันที่คน
- ค. เรื่องนี้มีคนรู้ กันที่คน

ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีกฎย้ายนามวลีสั่งต่อไปนี้

กฎย้ายนามวลีที่เป็นประธานของอนุประโยค (ไม่บังคับ)

ส่วนแสดงการเปลี่ยนแปลง (SC) : ๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗, ๘,๙,๑๐,๑๑,๑๒,๑๓,๑๔,๑๕,๑๖,๑๗

๓. กฎย้ายนามวลีสวมักหลังกริยา

จากการศึกษา ผู้วิจัยพบว่าประโยคที่มีกริยากรรมบอกกรรมสิทธิ์ มี ในโครงสร้างผิวบางประโยคนั้น อาจจะมีนามวลีสวมัก ซึ่งปกติจะอยู่หลังกริยาไปไว้ต้นประโยคได้ เนื่องจากนามวลีนั้นได้รับการเน้น และเป็นสิ่งที่ผู้พูดมีสมมติฐานว่าผู้ฟังรู้จักหรือคาดเดาได้ แต่กฎโครงสร้างข้างต้นข้างต้นไม่สามารถสร้างประโยคในลักษณะดังกล่าวได้ จึงจำเป็นต้องมีกฎแปรรูปย้ายนามวลีสวมักหลังกริยาไปไว้ต้นประโยคดังนี้

กฎย้ายนามวลีหลังกริยา (ไม่บังคับ)

ส่วนแสดงโครงสร้าง (SD) : X นามวลี Y กริยา นามวลี Z
 [+บอกกรรมสิทธิ์]
 ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖

ส่วนแสดงการเปลี่ยนแปลง (SC) : ๑, ๒, ๓, ๔, ๕, ๖ $\Rightarrow$ ๕+๑, ๒, ๓, ๔, ๖

ตัวอย่าง

- ๑๐๓) ก. เธอมีแฟนแล้ว
 ข. แฟนเธอมีแล้ว
- ๑๐๔) ก. ฉันมีหนังสือไวยากรณีไทย
 ข. หนังสือไวยากรณีไทย มี

จากตัวอย่างประโยค ๑๐๓ ก. และ ๑๐๔ ก. เป็นประโยคที่ได้จากกฎโครงสร้าง วลีโดยปกติ ส่วนประโยค ๑๐๓ ข. และ ๑๐๔ ข. คือประโยคที่ได้จากประโยค ๑๐๓ ก. และ ๑๐๔ ก. ที่ผ่านกฎแปรรูปย้ายนามวลีสวมัก แฟน และ หนังสือไวยากรณีไทย มาไว้ต้นประโยค